

Vervolgcurcus
Lesweek 2:

Het notenschrift – Speciale tekens

Inleiding

Nu weet u hoe het notenschrift in elkaar zit en heeft u al vanaf bladmuziek gespeeld. Deze lesweek leert u speciale tekens te herkennen in het notenschrift en hoe u deze kunt gebruiken in uw pianospel.

Bekijk eerst de video: "Het notenschrift – Speciale tekens"

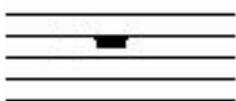

Hoofdstuk 1 - Speciale tekens

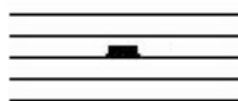
Rusttekens

Om in het notenschrift momenten aan te geven waarin geen toon gespeeld dient te worden, bestaan er rusttekens.

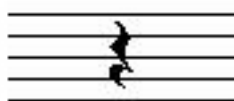
Hele rust (hangt)

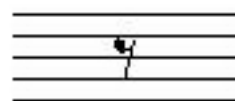
Halve rust (staat)

Kwart rust

Achtste rust

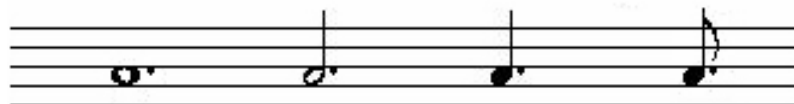

Verlenging

Het kan voor komen dat een noot of rustteken verlengd moet worden. Een hele noot en een hele rust bestaan namelijk uit 4 tellen, terwijl een halve noot en een halve rust bestaan uit 2 tellen. Maar hoe wordt er dan een noot of rust van 6 tellen aangegeven? Of een noot of rust van 3 tellen? Dit gebeurt met behulp van een stip die achter de noot of rust wordt geplaatst. In dat geval wordt die noot of rust met anderhalf keer zijn eigen waarde verlengd. Vier tellen met een stip is dus 6 tellen en twee tellen met een stip is dus 3 tellen.

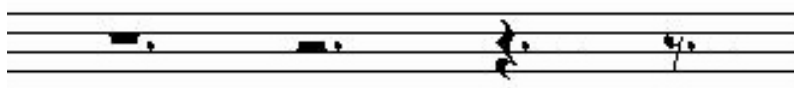
Bij noten:

(6 tellen - 3 tellen - 1,5 tel - 0,75 tel)

Bij rusttekens:

(6 tellen - 3 tellen - 1,5 tel - 0,75 tel)

Maten

In de basis van het notenschrift is al kort de maat besproken. Hier wordt nu wat dieper op ingegaan.

Alhoewel in veel liedjes de maten uit 4 tellen bestaan, komen er ook veel liedjes voor waarin de maten uit 3 tellen bestaan. Dit wordt als volgt aangegeven.

U ziet op het einde een dubbele maatstreep staan. Dit geeft het einde van een bepaald nummer aan. Elke keer als een nieuwe maat begint, zal vaak de eerste noot van die maat wat harder worden aangeslagen. Op die manier is een logisch ritme hoorbaar.

Dat de verticale streepjes van de muzieknooten afwisselend naar boven en naar beneden wijzen heeft overigens geen betekenis. Dit is puur gedaan om de noten zoveel mogelijk binnen de notenbalk te houden.

Het kan echter zo zijn dat een muziekstuk niet op de eerste tel begint, maar reeds vóór de eerste tel. Deze eerste muzieknoot wordt dan genoteerd in een zogeheten opmaat, zoals in de volgende afbeelding is te zien.

Oefening 1

Om het notenschrift zo goed en zo snel mogelijk onder de knie te krijgen, beginnen we met een eenvoudig en bekend liedje: Altijd is Kortjakje ziek. Als u de basiscursus heeft gevolgd weet u hoe u dit liedje ongeveer moet spelen, wat u zal helpen bij het begrijpen van de muzieknotatie.

Altijd is Kortjakje ziek

Zoals u in het bovenstaande notenschrift ziet, staan er aan het begin van de tweede en derde regel een klein cijfer. De 5 geeft aan dat dat de 5e maat is en het getal 9 geeft aan dat u bij de 9e maat bent aangekomen.

Ook ziet u een teken aan het begin van elke twee notenbalk staan ($\{$). Dit teken geeft aan dat deze twee notenbalken bij elkaar horen (één voor de linkerhand en één voor de rechterhand).

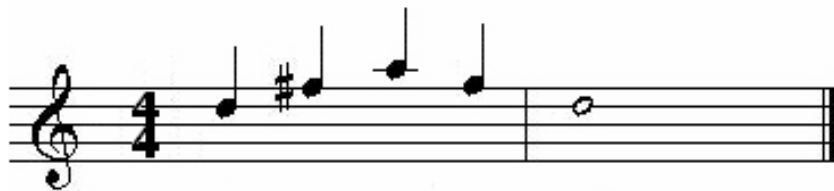

Tip: Mocht u inmiddels nog geen metronoom hebben aangeschaft, maar wilt u toch beter de maat willen houden kunt u het volgende doen. U kunt meetikken met uw voet op de grond, of u kunt hardop meetellen: 1,2,3,4, 1,2,3,4, etc. Nog makkelijker is om als volgt meetellen: 1-en 2-en 3-en 4-en 1-en 2-en 3-en 4-en etc.

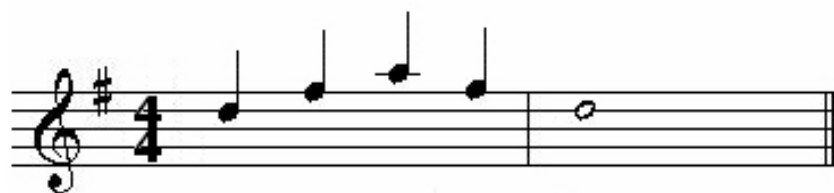
Hoofdstuk 2 - Kruizen en mollen

In de muzieknotatie wordt een kruis (#) voor de muzieknoot gezet om aan te geven dat die noot een halve toets hoger moet worden gespeeld. Dit geldt andersom ook voor noten die een halve toets lager moeten worden gespeeld, dit wordt aangegeven met een mol (b).

U ziet in de bovenstaande notenbalk één kruis staan, terwijl er hier twee keer een Fis aangeslagen dient te worden. Een regel in de muzieknotatie zegt dat alle toetsen op dezelfde lijn in die regel, ook met een kruis moet worden gespeeld als deze eenmaal daarvoor is aangegeven.

Soms moeten er voor zoveel muzieknoten een kruis of mol worden gezet, dat deze eenmaal aan het begin van de eerste maat worden gezet. In het volgende voorbeeld is de kruis op de plaats van de F gezet, wat inhoudt dat alle F-noten in het gehele nummer een fis aanduiden.

Zodra een kruis is aangegeven aan het begin van de notenbalk, zal dit kruis aan het begin van elke notenbalk van het liedje staan.

Als de tweede F geen kruis mag krijgen, maar de eerste heeft dat wel gehad, dan wordt dit hersteld met een herstellingsteken (b).

Oefening 2

Speel de drie korte oefeningen uit hoofdstuk 2, om bekend te raken met de muzieknotatie van kruizen en mollen.